

DIRETTUR G. MUSCAT-AZZOPARDI
89, Sda. St. Lucia, Valletta.

IL-MALTI

QARI LI TOHROĠ IL-GHAQDA
TAL-KITTIEBA TAL-MALTI

IT-TIELET KTIEB
TA' L-1926

IS-SENGĦA TAL-KITBA

(*Jorbol mal-faċċ. 5 ta' l-1926*)

BIEX WIEHED JIKTEB TAJJEB

Minn dan li għedna s'issa, jidher safi safi illi sewwa fil-proża kemm fil-poëzija hemm xi haġa ġewwinija, ngħidu ahna *l-qalba*, u xi haġa barranija, ngħidu ahna *l-qoxra*, jew *il-libs*.

Il-haġa ġewwinija hu *l-ħsieb*, jew dak li min jikteb irid iġhid jew ifisser; il-haġa barranija hu *l-kliem* li l-kittieb iħaddem biex ifisser *ħsiebu*.

Issa biex wiehed jista' jikteb tajjeb, jġigifieri jfisser ruħu u qalbu kif jixraq u kif imiss, sewwa bil-proża u sewwa bil-poëzija, jihtigulu xi hwejjeġ illi l-kotra tal-kittieba bil-malti—ngħidu h'għafsa ta' qalb—ma hađu *ħsieb* jitgħallmuhom qatt, jew ma tgħallmuhomx kif jisthoqq.

Minn dawn il-hwejjeġ xi whud imissu *l-qalba* tal-kitba; dawn huma 1) it-thejjija tal-*mohħ*, 2) it-thejjija tal-*qalb*, 3) it-thejjija tal-*fantasija*: oħrajn imissu *l-qoxra*, dawn huma 1) it-tagħrif tajjeb tal-*lsien*, 2) it-tagħrif tal-kitba mhollija minn l-aħjar awturi li kitbu bi *lsienna* fl-imghoddi.

THEJJIA TAL-MOHH

Hadd ma jitwieled għaref: kull ma jinħażen fil-*mohħ* tal-bniedem, jew jidhol minn barra, iġhaddi mit-

Hlas 1/6 fis-sena. Ktieb wiehed /6

Kull xorta ta' kitba, hlas, jew hwejjeġ oħra li għandhom x'jaqsmu mal-MALTI, jinbagħtu lil F. S. Caruana, 19, Strada Reale—Valletta.

triq lassensi. jew jin adem hemm gewwa bi! / _
 G alhekk -r-theyya tal-mo g al ^
 iikt.b g andha ssir i) l-osservazzjom, ji<ViFieri
 i>- ta'kullmajinsab jew is.rjewj. r. ma'dw ;
 2) *bir-nfessjom*. jewra g a fuq dak linkunu rajna
 smajna u assejna. 3) b' b ^ ji .fien bil-fili
 ta' 1-a jar kittieba, sew qodma u sew tal-luni.

L-OSSERVAZZJONI

Ftit huma dawk illi j obbu jiflu bir-reqqa dakli
 jisimg u u j ossu. Id ol f'dar, fi nien jew band'o ra
 fejn ikun hemm wirja n idu a na ta'x olijiet ta'
 l-Arti u tas-Snajja, inkella ta'ward, jew ta' ati ta'
 |eg iieqi u tal- onna. Inttara mijiet ta'nies tares
 tittawwal, tittaffa g al fuq kull a a litkun imqieg da
 g all-g ajn ta'min i ur il-Wirja. Meta to ro minn
 hemin staqsi lildawk li kienu mie ek i uru l-Wirja
xosservaw, u inti tara lisebg a minn kull g axra
 jvvie bu: "kien hemm afna wejtt sbie ", i da ma
 jag arfux ig idulek dawk il-wejje sbie kemmjiema,
 fejn u kij kiemi. Ikunu arsu u raw, i da ma jkunux
osservaw.

Mi ta' kull majinsab **ll** ta' kull ma jsir ma'
 awarna jiftafi il-mo u jsebba u jdawal il- sebijiet
gJ « 'tttdil flewn is-sema ma'tulek ja nhar; it-
 n, ", n d i i X tal_ward; il- arsa, il-g a ta, il-mixi,
 U*n bb ejjem? fl-g ana, it-tajran, il- effa ta' 1-ag -
 id-drawwiet tal h S " * ' j d i d a k a i ^
 ta' fisehijji / T : dem > ' h i l l m a b h a ' a g ajn dejjemya
 n » t « hom 1 J n V - g f n ' l - wejje , wa da minn 1-o ra,
 > (b ta' sura M ' q q , i h o m - u nqassmuhom fi ' e J '
 bib « fta ^ n i f h m u l l ^ r { ' h ? k k i n h ^ u t t r i < j b i e x " ^ "
 li m m ^ j ^ . li n abar u nkiteb minn nies
 * R o , q , e n " U i i j i e t t i e g u q a b i l n a .

L-istorja tg all mna ,lh afna invenzjoniiiet » /
 ^ e b saru mill-ySA ta wejjeg ? ai. J J g * *
 r ° li kienet t obb u tag raf titfi ! v m , n n
 P', tkejjel il- in **fl-arlo i**, ^
 aqsberqa, .wassal ,1-kelma mmn tarf g al
 tad dinja, it-tromba ,11, tg arrex u tqarreb Umà ? ,
 kixfu. nistg u ng idu, minn wejje ta ajt.

I da **ma hux bi - ejjed li** wie ed josserva d-dinia
 ta' ma'dwaru; j.n t.e lu **wkoll jifli bir-reqqa** weiefe
 o ra aktar ta **ewwa, aktar** mo bija li m' u x d e l e °
 jigu ta t is-sensi tag na. Kieku wie ed jid ol da la
 f,h in-nifsu u jifli sewwa dak li j oss mal-mixja tal-
 ajja,—fi tfulitu. **f' ug itu, fi r ulitu—oh** x'dinjao ra
 mo bija u tal-g a **eb tidher quddiem** il-g ajnejn tal-
 mo tieg u ! **X'nis a m ewqa ta' hena, ta' niket, ta'**
 tama', ta'**bi a, ta' fer** , ta' dwejjaq u swied-il-qalb, ta'
 da k, ta' biki, ta' m abba, ta' mibeg da, ta' e a,
 ta' ila, ta' telqa, ta' **fil a, ta' g ira**, ta' fruga, ta'
 qilla, ta' sog ba ! Kemm fiha x'wie ed jifhem ! Kemm
 fiha x'wie ed jitg allem ! u **jar a' kemm hu ta' fejda**
 dan it-tag lim biex wie ed jista' jifhem lil addie or
 fil-passjonijiet tieg u, **fl-im iba** tieg u, u fikliemu, sewwa
 jekk il- ajja tid aklu sewwa jekk issawtu !

Biex **ni u** galina : Kif jista' wie ed jikteb tajjeb;
 ng tdu a na, fuq il "Hena ta' 1-ewwel Tqarbina " jekk
 dan majkun osserva qatt b'liema rara, b'liema tjieba,
 b'liema sabar u b'liema dehen id-diretturi ta' ist.tut
 katekistiku ikunu hejjew lil dawk it-tfal g al 1-ewwel
 be wsa tal-g arus tar-ru tag hom; b'liema xejra, b liema
 £ ' b d a , H i u **tikber kull ma tersaq dik** is-sieg a
 m * e g da. dawk it-tfalikunu xtaqu 1-evvwel ^ tqarb.na.
 U l l e m a t b . s s i m a ta' 1-**an li, liema dawl ta** g ajnejn
 ! f i s s e r il-qalb mixg ula tag hom fil-in itti (^ " JS
 I S q o f i q e g d i l h o m fuq ilsienhom 8-HohJ .mqaddes.
 U t a _
 (Ihsokta)